

18/12 2019

gsk/ts

Afrapportering

Kunstakademiets Arkitektskoles aftagerpanel 2019

Tina Saaby, formand for Kunstakademiets Arkitektskoles aftagerpanel

Følgende er medlem af Kunstakademiets Arkitektskoles (KA) aftagerpanel i 2019:

- Tina Saaby (formand), arkitekt og direktør i Tina Saaby. Stadsarkitekt i København 2010-2019. Repræsenterer bl.a. planlægning på byplan- og landskabsniveau.
- Kasper Guldager Jensen, arkitekt, partner i 3XN, direktør i GXN (forskningsdelen af 3XN) med fokus på bæredygtighed. Repræsenterer en ny type tegnestuepraksis, hvor forskning er integreret i tegnestuens arbejde.
- Signe Cold, arkitekt og medstifter af tegnestuen Entasis. Repræsenterer en "traditionel" tegnestue med en varieret projektportefølje.
- Martin Manthorpe, civilingeniør og direktør for strategi og forretningsudvikling i NCC. Repræsenterer en hyppig samarbejdspartner og opdragsgiver for arkitekter.
- Per Schulze, arkitekt, udviklingschef i By og Havn. Repræsenterer området inden for byudvikling, byliv og fællesskaber. Tiltrådt aftagerpanelet 17/9 2019.

Der har været afholdt 5 møder i Arkitektskolens aftagerpanel i 2019 – hhv. den 15/1, 20/3, 20/6, 17/9 og 10/12. På mødet den 20/6 deltog aftagerpanelet desuden i det årlige "Sneak Peek", hvor KADK havde inviteret branche- og erhvervsfolk til at møde dimittenderne og se årets afgangsudstilling. Derudover blev aftagerpanelet på mødet den 17/9 præsenteret for udstillingen "CLIMATE – Change for a sustainable future" – en udstilling, der spillede ind i KADK's bæredygtighedssatsning og arbejdet med FN's verdensmål, og som præsenterede en række bud på klimaløsninger inden for arkitektur, design og konservering.

I afrapporteringen for 2018 anbefalede aftagerpanelet følgende mål for 2019:

- Beskæftigelsessituationen**
Hvad sker der, når/hvis vi mangler arkitekter og designere, og hvad sker der, når/hvis der kommer en ny økonomisk krise? Vil de to tendenser kunne påvirke/styrke hinanden?
- FN's bæredygtighedsmål**
Udvikling af betydningen af FN's bæredygtighedsmål fremadrettet. Herunder, hvordan det påvirker projekterne og måden, hvorpå de arkitektstuderende arbejder og tænker, og hvordan målene internt på KADK indarbejdes i praktikordning, efteruddannelse etc.
- Erhvervskompetencer i design- og arkitektuddannelserne**
Udviklingen af nye og øgede kompetencer som entrepreneurship, byplanlægning og andre områder, som kan sikre flere i arbejde, give fleksibilitet over tid og få udbredt kendskabet til arkitektur og arkitektoniske kompetencer.

Ad. a) Beskæftigelsessituationen

Hvad sker der, når/hvis vi mangler arkitekter og designere, og hvad sker der, når/hvis der kommer en ny økonomisk krise? Vil de to tendenser kunne påvirke/styrke hinanden?

På mødet den 15. januar præsenterede fagleder ledighedstal.

- Aftagerpanelet anbefaler følgende: Pas på ikke at blive for tværgående i uddannelsen, hold fast i kerneuddannelsen. Rettidig omhu i forhold til forventet lavkonjunktur i ejendomssektoren i 2020'erne. Vigtigt at få arkitekterne ud andre steder end kun tegnestuer, bl.a. i kommunerne.

På mødet den 10. december drøftede aftagerpanelet igen beskæftigelsessituationen på baggrund af de præsenterede ledighedstal. Fagleder præsenterede derudover tal fra arkitektbranchen gennem de seneste 18 år, hvor branchen er gået fra højkonjunktur til lavkonjunktur – her viste tallene en forskel i antallet af ansatte arkitekter på 15 %.

Der er ikke umiddelbart problemer med gratis arbejde på tegnestuerne, men det kan reelt være et problem i studiepausen, så Danske Ark og FAOD bør være opmærksomme her. Krise i faget med fyringer på de store tegnestuer samt øgede krav til nyuddannede arkitekter skaber problemer i forhold til at komme ud på arbejdsmarkedet. At alle skal ud i obligatorisk praktik vil have stor betydning for de nyuddannede, men eksempelvis er der ikke mange af kommunerne, der byder ind på at få studerende i praktik. Kunstakademiets Arkitektskole har de seneste år sat ekstra ind i forhold til at hjælpe kandidaterne hurtigere i arbejde, så derfor er det overraskende, at så mange alligevel ikke får ansættelse.

- Aftagerpanelet anbefaler, at Arkitektskolen undersøger, hvorfor der ikke bliver ansat så mange nyuddannede, da der bør være efterspørgsel på dem i bl.a. kommunerne. Panelet anbefalede ligeledes en 10-årig fremskrivning af tallene for arkitektbranchen for at få belyst, om der er arkitektmangel om 10 år. Arkitektskolen skal målrette bachelor, praktik og kandidat til andet end bare tegnestuer, så det er godt med fokus på det brede arbejdsmarked. Panelet anbefalede at holde fast i kernekompetencerne for uddannelsen. Det kommende år vil aftagerpanelet nøje følge den obligatoriske praktik på arkitektuddannelsen.

Ad. b) FN's bæredygtighedsmål

Udvikling af betydningen af FN bæredygtighedsmål fremadrettet. Herunder, hvordan det påvirker projekterne og måden hvorpå de arkitektstuderende arbejder og tænker og hvordan målene internt på KADK indarbejdes i praktikordning, efteruddannelse etc.

Emnet er diskuteret løbende gennem året. KADK har gennem de seneste 3 år arbejdet med at integrere FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling i både undervisning og forskning – et arbejde der løber frem til 2030. Det seneste år har KADK's studerende og forskere på flere udstillinger vist, hvordan arkitektur, design og konservering bidrager med løsninger, der kan gøre verden mere bæredygtig. I foråret blev der på udstillingen i Rigsdagsgården præsenteret billedplancher med konkrete bud på hver af de 17 verdensmål, og i forbindelse med diplomoverrækkelsen blev dimittendernes afgangsprojekter præsenteret under titlen LØSNINGER – her blev bl.a. tøj af bioplast og stormflodssikring af Amager præsenteret som nogle blandt en række meget konkrete bud på, hvordan vi tackler klimaudfordringerne og indretter os bæredygtigt. 3 dimittender fik i forbindelse med diplomoverrækkelsen overrakt KADK's FN-pris for deres projekter, der i særlig grad havde forholdt sig til verdensmålene. På CLIMATE-udstillingen i september blev der præsenteret 29 bud på klimaløsninger nøje udvalgt, blandt mange indkomne forslag, af et panel, bestående af bl.a. Ida Auken og Jesper Theilgaard, mens der på KADK Youth Climate Summit (et arrangement der løb parallelt med C40 klimatopmødet) i oktober var fokus på klimaet under overskrifterne MATTER, PROTECTION, BEAUTY og THOUGHT. I slutningen af oktober var KADK's kandidatstuderende inviteret ind i FN Byen til en inspirationsdag. Her var KADK's undervisere og FN-eksperter værter ved et arrangement bestående af inspirerende oplæg, debatter og netværk.

- Aftagerpanelet anbefaler, at KADK fortsætter arbejdet med FN-målene og er imponeret over, at KADK har taget målene så langt. FN-målene har stor international tyngde, og panelet anbefaler at udbyde et sommerkursus omkring arbejdet med FN-målene. Aftagerpanelet indgår gerne i dialog og proces for næste output og følger arbejdet med verdensmålene nøje. Det kommende år vil man i panelet gerne følge regeringens mål om en reduktion af CO₂-udledningen med 70 %, og desuden have fokus på, hvordan FN's verdensmål spiller ind i arbejdet hermed.

Ad. c) Erhvervskompetencer i design- og arkitektuddannelserne

Udviklingen af nye og øgede kompetencer som entrepreneurship, byplanlægning og andre områder som kan sikre flere i arbejde, give fleksibilitet over tid og få bredt kendskabet til arkitektur og arkitektoniske kompetencer.

På mødet den 15. januar orienterede Katrine Lotz om IBBL's indsatser i forhold til byplanlægning og landskabsarkitektur med særlig fokus på Læreranstaltens Fælles Byplanskursus og Philip Sønderberg orienterede om strategien for efter-/videreuddannelse, herunder om Summer Academy.

- Aftagerpanelet anbefaler følgende: At få committed KTR til at levere studerende til kurset. At få "solgt" kurset til de studerende – det er vigtige kompetencer, de studerende kan tilegne sig. Der er ikke nok arkitekter, der laver byplanlægning. Vigtigt med flere spidskompetencer.
- Aftagerpanelet anbefaler følgende: God ide med sommerkurser, men start med det kursus, hvor KADK skal investere mindst. FN-bæredygtighedsmålene har stor international tyngde, det rumlige æstetiske er kernen, og der bør holdes sommerkursus i dette. Fortællingen om kurserne skal bredes ud – aftagerpanelet hjælper gerne med at brede budskabet ud. Forslag til kursus om æstetik. Få kolleger ind på kurser på KADK. Eksperimenter mere med sommerkurserne og brug dem som prototype. Der bør udbydes et kursus i dagslys.

På mødet den 20. marts gav Anne Romme en status på arbejdet med *udviklingsprojekt 17: Erhvervskompetencer i design- og arkitektuddannelsen* – med særlig fokus på arkitektuddannelsens bachelorniveau. I arbejdet har der været lagt vægt på, at få flere erhvervskompetencer, som teknologi, metodebevidsthed og erhvervsparathed lagt ind i uddannelsen. Inden for teknologiområdet er der bl.a. fokus på softwareopdateringer, håndværk, teknologihistorie og renderinger, mens erhvervsparathed har fokus på bl.a. tværfaglighed, samarbejdsevner, lokalplaner og port folios. I den tværgående undervisning, forstået som filosofikum/teknologikum, får de studerende indblik i fagets grundbestanddele som kritisk sans, dannelse, tværfaglighed og kendskab til fagets metoder. I overleveringen fra arbejdet med udviklingsprojekt 17 indstiller arbejdsgruppen bl.a. til at videreudvikle teknologisporet og få det lagt ind i et nyt særskilt udviklingsprojekt.

- Aftagerpanelet anbefaler, at KADK er opmærksom på den kulturforandring, som ændringerne i uddannelsen medfører, og fandt at det vil kræve en forståelse af teknologisporet og ressourcer til bl.a. efteruddannelse af KADK's egne undervisere.

På mødet den 20. marts gav fagleder en status på udviklingsprojekt 20: Erhvervs kandidat:

Erhvervs kandidatuddannelsen kan tages sideløbende med et halvtids-job – kandidatuddannelsesforløbet er her sat til 4 år i stedet for 2. Erhvervs kandidaten lægges under det eksisterende program "Kulturarv, Transformation og Restaurering". Hvis de studerende under forløbet mister deres job, har de mulighed for at fortsætte på et fuldtidsstudie.

- Aftagerpanelets anbefalinger: Det er et målrettet forløb, og der vil komme mere målrettede kandidater ud herfra. Kandidaterne bør få lettere ved at få job efterfølgende. Det er en fordel for aftagerne, at der er fleksibilitet i studieforløbet. Forventning om større efterspørgsel fra aftagerne i forhold til at have studerende på halv tid – det giver fleksibilitet i forhold til bl.a. konkurrencer.

På mødet den 17. september gav Sidsel Nygaard en orientering om udviklingsprojekt 18: Omsætning af faglighed til beskæftigelse, som nu er lukket og sat i drift.

På bacheloruddannelsen er det nye spor refleksionssamtaler og karrierforløb. Der er udarbejdet et samtaleværktøj for at strukturere samtalerne. De studerende skal nu også udarbejde port folios. Praktik på 6. semester bliver obligatorisk – i den forbindelse er der indlagt et karrierforløb på 5. semester. Studiepauzen giver mulighed for op til 2 års pause mellem bachelor og kandidat. Kandidat: Oprettelse af profil på LinkedIn, netværk, Sneak Peek, tre karrieresamtaler. Det er ikke en færdig model – modellen vil ændre sig efterhånden, som vi får prøvet ting af. Vi har nu et nuanceret fundament at tage afsæt i.

- Aftagerpanelets anbefalinger: Karrierforløbet og refleksionsrummet kan slås sammen. Brancheorganisationerne kan tænkes med i de igangsatte aktiviteter, også økonomisk; det vil være med til at styrke dialogen. Brug organisationerne til bl.a. port folio udarbejdelse – der er kurser i port folio i Arkitektforeningen. Panelet bakker op om feedback-forløb fra afgangserne.

På mødet den 17. september gav Mathilde Serup en status på Strategic Design and Entrepreneurship

- Aftagerpanelets anbefalinger: Der kan komme ekstra fokus på cashflow og businesscases, samt på hvordan de studerende sælger sig selv, og hvor de passer ind. Der er brug for dem i det kommunale, særligt i områdefornyelserne samt til anlægsopgaver, byrumsopgaver m.m., hvor de nye kandidater vil gøre sig godt. De vil desuden blive fantastiske kommunale projektledere.

På mødet den 10. december præsenterede Peter Hinsby og Natalie Mossin bygningskonstruktør-uddannelsen

- Aftagerpanelets anbefalinger: Super godt initiativ, der bliver spændende at følge. Anbefaler at tænke praksisfolk ind som undervisere, og at tænke tegnestuerne ind i måden uddannelsen tænkes sammen på. Det er vigtigt, at KADK laver en god profil og er præcise i formuleringen. Uddannelsen skal tales op. Det kan blive et stærkt brand for KADK. Taler ind i, at det er bygbart og en styrkelse af KADK. Praksisfokus skal tydeliggøres. KADK bør tale med virksomheder og aftagere inden igangsættelse. Panelet efterspurgte lignende efteruddannelse for det kommunale og for ledere i den offentlige sektor.

Øvrige anbefalinger:

På mødet den 20. marts gav Helene Naur Brochmann en orientering om uddannelses- og undervisningsevaluering.

- Aftagerpanelets anbefalinger: KADK bør overveje at gøre den mundtlige feedback obligatorisk og gøre det til en del af et afsluttende undervisningsforløb. Vigtigheden af evalueringerne skal formidles for at få svarprocenten op.

På mødet den 20. juni blev afgangsudstillingen præsenteret.

- Aftagerpanelets anbefalinger: De studerende kommer mere i dybden med deres projekter, når de arbejder sammen to og to, og de træner samarbejdskompetencer, som er et vilkår på arbejdsmarkedet bagefter. Aftagerpanelet ser gerne, at der er flere projekter, hvor de studerende arbejder to og to.

På mødet den 20. juni præsenterede Martin Staunsager Larsen **KADK:LAB**

- Aftagerpanelet var meget begejstret for denne indsats og anbefaler: KADK bør have øget fokus på samarbejde med erhvervslivet, sponsorater m.m. KADK bør få eksterne ind omkring samarbejde på de nyeste produktionsmetoder. Værkstederne er skolens hjerte;

materialesamlingen bør ligge centralt. Der bør være stor fokus på stoffligheden og håndværket, da kun få studerende har en håndværksmæssig forståelse. Værkstederne må ikke blive for tungt og bureaukratisk drevet, men skal også kunne drives af de studerende selv.

Beskæftigelse

Aftagerpanelet følger nøje beskæftigelsessituationen for arkitekter. På mødet den 10/12 præsenterede fagleder ledighedstallene for arkitektkandidater. De præsenterede data bygger på udtræk fra Uddannelses- og Forskningsministeriet og viser bl.a. udviklingen i den aktuelle ledighed blandt dimittender på 4.-7. kvartal efter endt uddannelse. For det senest opgjorte år (2017) ligger KADK's arkitektafgængere med en ledighed på 12,5 %. I perioden 2015-2017 havde KADK, primært på grund af fremdriftsreformen, meget store afgangene, men fra 2018 og frem begynder antallet af afgængere at falde, når den igangværende dimensionering af optaget slår igennem på kandidatuddannelsen.

Aftagerpanelets anbefalede fokusområder for 2020:

- a) Betydningen af FN's verdensmål i forhold til regeringens 70 % reduktionsmål frem til 2030 (og igen frem til 2050). Fokus på arkitektens rolle i målene.
- b) Evaluering af tværgående kandidat- og efter-/videreuddannelser.
- c) Praktik – og fastholdelse af den intensive indsats for at få arkitekter ud i offentlige jobs.

Tina Saaby
Formand for Kunstakademiets Arkitektskoles aftagerpanel